

Valtakunnallinen
liikennejärjestelmä-
suunnitelma

Raideliikenne ja rataverkko Liikenne 12 -suunnitelmassa

Maria Torttila, liikenne- ja viestintäministeriö
Raideliikenteen ympäristöpäivä 22.9.2021

Mikä valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on?

- Ensimmäistä kertaa laadittu kokonaisvaltainen **strateginen suunnitelma** liikennejärjestelmän kehittämisestä pitkällä aikavälillä.
- Suunnitelmassa käsitellään **kaikki liikennemuodot**, henkilö- ja tavaraliikenne, liikenneverkot, palvelut ja liikennejärjestelmän tukitoimet.
- Laadittu **12 vuodeksi** (2021-2032) ja päivitetään hallituskausittain.
- Luo **yhteistä tilannekuvaa** liikennejärjestelmän kehittämistarpeista ja ratkaisuista.
- **Vaikutusten arviointi** olennainen osa suunnittelua – päätöksenteon tietopohjan kehittäminen.
- Kokoa yhteensä **valtion ja kuntien toimenpiteet**.

Suunnitelman tavoitteet

Saavutettavuus

Liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin.

Kestävyys

Ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikkumismuotoja paranevat - erityisesti kaupunkiseuduilla.

Tehokkuus

Liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellinen tehokkuus paranee.

Vaikutusten arviointi, asteikko laadulliselle arvioinnille

+++ Muutos suhteessa vertailuvaihtoehtoon on merkittävästi myönteinen

++ Muutos suhteessa vertailuvaihtoehtoon on myönteinen

+ Muutos suhteessa vertailuvaihtoehtoon on jonkin verran myönteinen

Neutraali, ei muutosta suhteessa vertailuvaihtoehtoon

- Muutos suhteessa vertailuvaihtoehtoon on jonkin verran kielteinen

-- Muutos suhteessa vertailuvaihtoehtoon on kielteinen

--- Muutos suhteessa vertailuvaihtoehtoon on merkittävästi kielteinen

Saavutettavuus

Liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin.

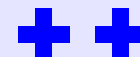

Suunnitelma tukee **melko hyvin** saavutettavuustavoitteen toteutumista

Kestävyys

Ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikumismuotoja paranevat - erityisesti kaupunkiseuduilla.

Suunnitelma tukee **hyvin** kestävyystavoitteen toteutumista

Tehokkuus

Liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellinen tehokkuus paranee.

Suunnitelma tukee **hyvin** tehokkuustavoitteen toteutumista

Väyläverkkoon ja raideliikenteeseen vaikuttavia toimenpiteitä suunnitelmassa

Valtion väyläverkon rahoitus

- **Perusväylänpidon** rahoitus 1,4 mrd. €/v. 2025 alkaen + indeksikorotus
 - Maantiet 52 %
 - Rataverkko 39 %
 - Vesiväylät 9 %
- Väyläverkon **korjausvelkaa vähennetään** 2,8 mrd. eurosta 2,2 mrd. euroon. Priorisoidaan **pääväyläverkko** ja huomioidaan **elinkeinoelämän ja työssäkäynnin** tarpeet **alemmalla tieverkolla**.
- **Kehittämisinvestointien** rahoitus suunnittelukaudella yhteensä **6,1 mrd. €**, josta uusiin toimenpiteisiin 3,26 mrd. €
- Kehittämisinvestoinnit väylämuodoittain koko suunnittelukaudella (ml. jo päätetyt hankkeet):
 - Maantiet 45 % (uusiin 1,37 mrd. €)
 - Rataverkko 51 % (uusiin 1,76 mrd. €)
 - Vesiväylät 4 % (uusiin 0,13 mrd. €)
- **MAL-kaupunkiseutujen kanssa yhteisrahoitettuihin** uusiin sopimusluonteisiin infrahankkeisiin ja mahdollisiin palveluiden kehittämisiin 22,8-100 M € vuodessa 2024-2032 jo päätettyjen hankkeiden lisäksi.

Rataverkko

- Merkittävä satsaus **ratojen parantamiseen ja korjauksiin**
 - Kaupunkiseuduilla erityisesti kestävä liikumisen edistämiseksi. Kustannukset 2-5 M € vuodessa.
 - Tasoristeysturvallisuuden parantamiseksi. Kustannukset 15-20 M € vuodessa.
 - Linjaosuuksien ja ratapihojen toimivuuden parantamiseksi. Kustannukset 10-20 M € vuodessa.
 - Raakapuun kuormauspaikkojen parantamiseksi. Kustannukset 2-5 M € vuodessa.
- **Rataverkon kehittämisen** uusiin toimenpiteisiin suunnataan suunnittelukaudella yhteensä noin 1 760 M €.
 - Rataverkon toimivuuden ja välityskyvyn kannalta kriittisimmät ja vaikuttavimmat isot kohteet (ml. peruskorjaukset) 900 M €
 - Välityskykyä parantavat toimenpiteet maakuntakeskusten välillä huomioiden myös poikittaisyhteydet 400 M €
 - Asemanseutujen ja ratapihojen toimivuutta edistävät toimet 200 M €
 - Muulle kuin pääväyläverkolle (ml. vähäl. rataverkko) kohdistuvat toimet 200 M €
 - Uusitaan vanhentuva junien kulunvalvontajärjestelmä (**Digirata**) 370 M € suunnittelukaudella

Liikennejärjestelmä-analyysi

- Liikenne- ja viestintävirasto analysoi **liikennejärjestelmän kehitystä** ja ennakoii tulevaa. Liikennejärjestelmäanalyysi antaa tietoa liikennejärjestelmän kehityksestä ja nykytilasta valtakunnallisella ja alueellisella tasolla sekä kokoaa **ennakointietoa** toimintaympäristön muutoksista.
- Säännöllisesti päivitettävä liikennejärjestelmäanalyysi sisältää mm:
 - **Liikenneverkon strategisen tilannekuvan**
 - Liikenne 12 -suunnitelman **seurantamallin**

Vaikutukset väyläpolitiikan valmisteluun

Liikenne 12

Asettaa kriteerit ja rahoitustasot, joilla väyläverkkoa kehitetään ja pidetään kunnossa **liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa** tunnistettuihin tarpeisiin vastaamiseksi.

Hankkeista esitys **investointi-ohjelmassa** – pohjana TAE-valmistelulle - eduskunta päättää talousarviosta

Perusväylänpidon **perussuunnitelma** – ohjaa myös ELY-keskuksia

Suunnitteluohjelman päivitys ja **hankearvioinnin** laajentaminen

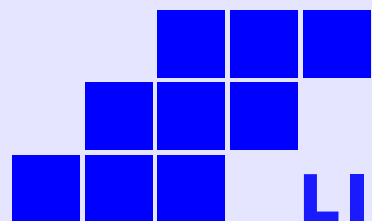
Suunnitelmallisuutta CEF-hakuihin – hyödynnetään EU-rahoitus täysimääräisesti

Suunnitelmallisuutta myös mm. MAL-neuvotteluihin liikenteen osalta

Joukkoliikenne ja matkaketjut

- Yhteistyön kehittäminen sekä markkinaehtoisen ja julkisesti tuetun liikenteen **palvelutason** selvittäminen.
- Markkinaehtoista kaukoliikennettä täydentävät ostot henkilöliikenteessä sekä **joukkoliikennetukien korotukset** kaupunkiseuduille ja haja-asutusalueille 2025 alkaen.
- **Aikataulu- ja reittitiedot** kootaan kansallisesti.
- Pilottihankkeita **lippu- ja maksujärjestelmien** yhteentoimivuudesta.
- **Esteettömiin** matkaketjuihin panostusta.
- **Liikkumisen palveluiden** (ml. MaaS) edistäminen ja yhdistyminen muihin palveluihin koko maassa.

LIIKENNE 12

Valtakunnallinen
liikennejärjestelmä-
suunnitelma

